

Konu Yorumu ve Türkçede Kimi Geçişsiz Eylemler

Yeşim Aksan
Mersin Üniversitesi

1. Giriş

İşlevsel sözdizimi çalışmalarına göre tümcede bilgi birimleri genelde şu şekilde düzenlenir: tümce başında yer alan öge (özne adöbeği) tümce konusunu, eylemin hemen önünde yer alan birim, (nesne adöbeği) tümcedeki odağı ve eylem sonunda yer alan özne, nesne ya da belirtecimsi olarak karşımıza çıkan adöbeği ise, artalan bilgisini oluşturur. Genellikle geçişli eylemlerle kurulmuş tümcelerin incelendiği işlevsel sözdizimi çalışmaları arasında yalnızca Erguvanlı (1984)'te geçişsiz eylemler içeren tümcelerdeki konu koşuluna ilişkin bir ilke önerilmiştir. Bu yazıda Erguvanlı (1984)'te geliştirilen bu ilkeyi gözden geçirerek, ilkeye karşı örneklem oluşturan kimi geçişsiz eylemlerin anlambilimsel özelliklerinin tümce konusu yorumunu nasıl etkilediğini tartışmaya çalışacağız.

2. Türkçede Geçişsiz Eylemler

Geçişsiz eylemler, tümünün ortak özellikleri paylaştığı genel bir küme oluşturmazlar. Örneğin kimi geçişsiz eylemler beraberlerinde bir belirtecimsiyi zorunlu olarak gerektirirken, kimileri böylesi bir zorunluluk içermezler. Öte yandan anlattıkları devinim ya da oluşun içkin anlambilimsel özelliklerine göre de geçişsiz eylemler farklı anlambilimsel sınıflar oluşturmaktadır (örneğin, ruhsal durum eylemleri, süreç-değişim eylemleri, gibi). Eylemin anlambilimsel yorumunun içerdiği öğelerin ve bunlar arasından dilbilgisi açısından tümcede yer alması zorunlu olanların seçimi ve tümcede hangi yapısal görevi üstleneceklerini belirleyen ilişki düzenlilikleri (linking regularities) ise bize bir başka sınıflandırmayı verir. Günümüz dilbilimi çalışmalarında gerek işlevci gerekse biçimci yaklaşımları benimseyen araştırmalarda geçişsiz eylemlerin öznelerinin anlambilimsel rolü temel alınarak yapılan bu ayırım iki tür geçişsiz eylem tanımlar. Perlmutter (1978)'de istemli / kılıklı (unergative) istemsiz / kılıksız (unaccusative) olarak iki sınıfa ayrılan geçişsiz eylemlerden hangilerinin hangi sınıfa gireceği ve bunların başka hangi dilbilgisel özellikleri olduğu günümüzde de devam eden bir tartışmadır. Kabaca, bu sınıflandırmaya göre, kılıklı geçişsiz eylemler (*dalmak, gitmek, gülmek* gibi) genellikle bir etkinlik anlattıkları için özneleri kılıcı rolü taşır.¹ Diğer bir

¹ Perlmutter (1978) dört temel sınıfta bu eylemleri inceler: (i) istemli yapılan devinimler: *gülmek, çalışmak, oynamak*; (ii) konuşma biçimleri: *bağırmak, fıstıldamak*; (iii) hayvanların çıkardığı

deyişle, özne eylemin anlattığı olayı ya da devinimi bilinçli olarak başlatan, uygulayan ve tamamlayandır. Kılıcsız geçişsiz eylemlerin (*düşmek, batmak, kurumak* gibi) yüzeydeki özneleri daha çok nesne olarak karşımıza çıkar; özne konumunda olan öge eylemi tasarlayan ya da gerçekleştiren olmaktan çok eylemden etkilenen, etki altında olan rolündedir. Özne kılıcı rolü taşımaktan çok etkilenen rolünde olduğu için kılıcsız geçişsiz eylemler öznenin istemsiz yaptığı hareketleri gösterirler. Bu tür eylemler genellikle bir etkinlikten çok durum ya da süreçleri betimlerler. Türkçede sıfat/ durum anlatan filler; katılan adı alan eylemler; varlık gösteren eylemler ve görünüşsel eylemler bu sınıfta düşünülebilir.

Perlmutter (1978)'de tartışılan Kılıcsız Geçişsizlik Varsayımı'nın Türkçedeki geçerliliği Özkarağöz (1986) ve Knecht (1986) 'da ; geçişsiz eylemlerin kılıcılı ve kılıcsız olarak sınıflamanın Türkçe için uygun olup olmadığı Kornfilt (1991)'de tartışılmıştır. Son olarak Kuribayashi (1995)'te Türkçe ve Japoncadaki kimi geçişsiz eylemler karşılaştırılarak bir sınıflama önerilmeye çalışılmıştır.² Tüm bu araştırmalarda ortak olan nokta ise Türkçedeki geçişsiz eylemlerin tümünün yapısal ve anlambilimsel özellikleri derinlemesine araştırılmadan kesin sınıflamalara ve yargılara varılamıyacağıdır. Aslında anlambilimsel ölçütlere dayanan bu ayrımın dilbilgisel karşılıklarında olduğu söylenmektedir. Örneğin, Perlmutter kimi dillerin, Almanca, Hollandaca ve Türkçe gibi, bu ayrımı edilgen yapıda gösterdiklerini belirtmektedir. Buna göre kişisiz edilgen olarak adlandırılan yapılara izin veren diller bu edilgen yapıları kılıcsız geçişsiz eylemlerden üretmektedirler.³ Kılıcsız geçişsiz eylemlerin öznelerinin aslında nesne olmalarından dolayı bu eylemlere edilgen çatı dönüşümü uygulanmamaktadır. Kılıcılı/kılıcsız ayrımının bir diğer dilbilgisel göstergesi olarak da Haegeman (1991) İtalyancada bu tür geçişsiz eylemlerin yanlarına aldığı yardımcı eylemler yoluyla belirlendiğini söylemektedir. Ancak Kornfilt (1991)'de de tartışıldığı gibi geçişsiz eylemler için önerilen bu ayrımın Türkçe dilbilgisel bir karşılığı olduğunu söylemek zordur. Edilgen çatıda kimi diller için gözlemlenen bu ayrım Türkçe için çoğunlukla geçerli değildir. Türkçe hem kılıcılı hem de kılıcsız geçişsiz eylemlerden edilgen yapı üretebilmektedir.⁴

Bu yazıda, geçişsiz eylemleri kılıcılı/kılıcsız olarak ayırmadan yalnızca kimi

sesler: *havlamak, kükremek*; (iv) belli başlı bedensel süreçler: *hışırtmak, uyumak, ağlamak* gibi.

2 Kuribayashi (1995) 'te Ikegami (1981) in deyiş yapısal yönden dilleri *Suru dili* ve *Naru dili* olarak sınıflandığını belirtir. Bu sınıflandırmaya göre *Suru dili*, örneğin İngilizce, tümcede kılıcıya önem verir; *Naru dili*, örneğin Japonca, tümcede kılıcıdan çok duruma önem verir. Kuribayashi Türkçenin geçişsiz eylemleri göz önüne alındığında Japonca gibi davrandığını yani *Naru dili* gibi görülebileceğini söyler.

3 Benzeri bir açıklama yönetim ve bağlama kuramı çerçevesinde, Burzio Genellemesinde karşımıza çıkar.

4 Ancak kılıcsız eylemlerle üretilen kişisiz edilgen yapılarda özne [+ canlı, + insan] yorumunu gerektirir.

devinin gösteren geçişsiz eylemler üzerinde yoğunlaşacağız. Bu tür eylemlerin zorunlu ve seçmeli olarak birlikte oldukları yönelme, kalma, ve çıkma durum eki taşıyan belirtecimsilerin (oblique) konu yorumu üzerindeki etkisini gösteremeye çalışacağız.

3. İşlevsel Sözdizimi ve Geçişsiz Eylemler

İşlevsel bakış açısına göre tümcede konu görevini yerine getirecek adöbeği kimi anlambilimsel ve edibilimsel özellikleri taşımak zorundadır. Tümce konusu olan adöbeği çoğunlukla eski bilgi aktardığı için göndergesel anlamda [+belirli] ya da [-belirli, + özgül] olmalıdır; çoğunlukla kılıcı rolünde olan bu adöbeği doğal olarak [+canlı] [+insan] özelliklerini de taşır. Türkçenin sözdizimine işlevsel açıdan yaklaşan Erkü (1983) ve Hoffman (1995)'te yukarıda yaptığımız saptama çerçevesinde geçişli eylemli tümcelerdeki sözdizimi özellikleri ve konu yorumu tartışılmış ancak geçişsiz eylemli tümcelerdeki sözdizimi özelliklerine ilişkin herhangi bir ilke ya da genelleme geliştirilmemiştir. Öte yandan Erguvanlı (1984)'de tümce konusu olan adöbeklerinin taşınması gereken anlambilimsel ve edibilimsel özellikler gözönüne alınarak geçişsiz eylemli tümcelerdeki öğelerin dizilimi üzerine aşağıdaki ilke önerilmiştir:

1. [-belirli] [-canlı] özne adöbekleri eylemin hemen önünde yer almak zorundadırlar.

(Erguvanlı 1984:17)

Bu ilkeye uymayan tümcelerin dilbilgisel olmadığı Erguvanlı (1984)'te 2-6 numaralı tümceler üzerinden tartışılmıştır:⁵

2. *Bir tavuk tencerede pişiyor.
3. *Bir rüzgar akşamları burada esiyor.
4. *Bir yığın kağıt masamda birikmiş.
5. *Bir damla su musluktan akıyor.
6. *Bir elma ağaçtan düştü.

Yukarıdaki tümcelerde [-belirli] [-canlı] ve hatta [-insan] adöbekleri (1)'de belirtilen ilkeye aykırı olarak eylemin hemen önünde yer almamakta ve ilke doğru olarak bu tümceleri geçersiz tümceler olarak ayırmaktadır. Aynı tümcelerde, ilkeye uygun olarak yukarıda anılan özellikleri taşıyan adöbekleri eylemin hemen önünde yer aldıklarında ise tümceler dilbilgisel ve kabuledilebilir olurlar. Diğer yandan [-

⁵ Erguvanlı (1984) geçişsiz eylemlerin anlambilimsel aynımına gönderme yapar. Örneğin *pişmek* eylemini "kişisiz eylem" olarak niteler.

belirli] [+insan] ve [+canlı] olan özne adöbekleri geçişsiz eylemli tümcelerde herhangi bir kısıtlama sözkonusu olmaksızın tümce başında yer alabilirler.

7. Bir kadın bize doğru koşuyor.

8. Bir çocuk ağaçtan düştü.

9. Bir kuş ağaçtan düştü.

Geçişsiz eylemle kurulmuş bir tümce özne rolü taşıyan bir adöbeği (AÖ) ve eylemden (E) oluştuğuna göre tümcede *tümcebaşı* ve *eylemöncesi* olarak tanımlanan yerler arasında herhangi bir fark yoktur; kısaca, bunlar tümcede bir ve aynı yeri işaret ederler. Bu durumda geçişsiz eylemli tümcelerde tümce konusu yorumunu etkileyebilecek ve AÖ ve E arasına girebilen (zorunlu ya da seçmeli) tümce belirtecimsilerinin işlevleri önem kazanacaktır. Öte yandan, anlambilimsel özellikleri açısından farklılaşan geçişsiz eylemlerin tümce konusu yorumuna bu anlambilimsel ayrımlarının ne ölçüde etkisi olduğu da gözönüne alınması gereken bir diğer değişkendir. Örneğin, devinim anlatan kimi geçişsiz eylemlerin anlambilimsel özelliklerine baktığımızda, (1)'de öne sürülen savın aksine [-belirli], [-canlı; -insan] özne adöbeklerinin tümce başında yer alabildiklerini görebiliriz.

(6)ya dönersek, *düşmek* eyleminin bir devimin anlattığını, bu devimin bir başlangıç noktası olduğunu, düşmeye konu olan nesnenin düşme eylemini bir doğru üzerinde gerçekleştirdiğini ve düşme eyleminin bir bitiş noktasının olduğunu, eylemin bir "yer"de gerçekleştiğini söyleyebiliriz. Daha yalın bir anlatımla, *düşmek* eylemi anlam yapısında birden fazla öge bulundurmakta ancak bunlardan yalnızca "düşen" dilbilgisel açıdan tümcede zorunlu olarak yer almaktadır. Bu eylemle kurulmuş bir tümcede yukarıda anılan anlam öğelerinin tümcede yer alması durumunda, (yönelme, çıkma ve kalma durumu gösteren belirtecimsilerin tümünü kullanarak) aşağıdaki tümceyi üretiriz:

11. Bir elma bahçede ağaçtan yere düştü.

Bu eylemin taşıdığı anlambilimsel özellikler dikkate alındığında yani *düşme* eyleminin nereden başladığı ve nereye yöneldiği belirtildiğinde [-belirli] [-cansız, -insan] olan AÖ tümce başında özne, yani konu olarak yer alabilmektedir. Bu da bize seçimli bile olsa belirtecimsilerin eylemle kurdukları anlambilimsel bağın sözdizimi üzerinde etkili olabileceğinin ip uçlarını verir.11'de yaptığımız gözlemin geçerliliğini devinim anlatan bir grup geçişsiz eylem üzerinde tartışmak isitiyoruz.

4. Devinin Anlatan Geçişsiz Eylemler

Devinin anlatan eylemlerin sözdizimsel ve anlambilimsel özellikleri birçok araştırmanın üzerinde çalıştığı bir konudur. Talmy (1985), Croft (1991) ve Levin (1993)'in bu tür eylemlerin sınıflandırılmasında önerdikleri anlam ve biçim özellikleri ortak noktaları içermektedir. Örneğin, Talmy (1985) ve Levin (1993) devinin anlatan eylemleri (i) içsel olarak yönelme durumu içeren devinimler (*gitmek, varmak*) (inherently directed motion; path incorporating verbs) ve (ii) devinin yapıliş biçimine (*yürümek, koşmak*) (manner of motion; manner incorporating verbs) göre iki gruba ayırarak incelemişlerdir. İçsel olarak yönelme durumu anlatan eylemlerin anlam yapısında devinin yöneldiği yerin belirtilmesine ilişkin ipuçları saklıdır. Öte yandan, devinin yapıliş biçimine göre ayrıştırılan eylemler çoğunlukla canlı kılıcılarının devinin biçimlerini tanımlamak için kullanılırlar. Bu eylemler öznelerinin bir yerden ayrılışını betimlemelerine karışın, devinin yöneldiği yere ilişkin özel bir anlam eylemlerin anlambilimsel yapısında yer almaz. Ancak yönelme durumu gösteren belirtecimsilerle beraber kullanıldıkları zaman bu anlam söze geçirilmiş olur (Levin 1993: 264 / 267). Bu sınıflandırmayı temel alarak aşağıdaki örnekleme oluşturabiliriz.

12. Bir otobüs İstanbul'a gitti.
- 12'. Bir otobüs Ankara'dan İstanbul'a gitti.
13. Bir paket kitap geçtiğimiz günlerde İstanbul'dan Ankaraya gitti.
14. Bir uçak havaalanına geldi.
- 14'. Bir uçak Amerikadan Türkiyeye geldi.
15. Bir çuval mektup hayranlarımdan bana geldi.
- 15'. Bir mektup Ankarada adresime geldi.

Gitmek ve *gelmek* eylemleri ile belirtecimsilerin kullanımı seçmelidir. Her iki eylemin de anlambilimsel yapısında yönelinen yer ya da erek nokta: *bir yere gitme / gelme* ya da kaynaktan ereğe yönelme: *bir yerden bir yere gitme/gelme* anlamı bulunduğu için yönelme durumu ve çıkma durumu gösteren belirtecimsilerle ya da kalma ve yönelme durumu anlatan belirtecimsilerle⁶ kullanıldıklarında [-belirli, -canlı, -insan] özellikler taşıyan AÖleri tümce başında dilbilgiselliği bozmadan tümce konusu olarak kullanılabilirler.

⁶ Özne adöbeği ve eylem arasına fazla birim girdiğinde alıcının tümcenin taşıdığı bildiriye işlememesi güçleşebilir. Bu yüzden *gitme k/ gelmek* gibi devinin anlatan eylemlerin çıkma-yönelme ya da kalma-yönelme durumu gösteren belirtecimsilerle birlikte kullanılması sık rastlanan bir durumdur.

16. Bir kayak mağraya girdi.
 16'. Bir kayak derin sulardan mağraya girdi.
 16". Bir kayak açıkta derin sulardan mağraya girdi.
17. Bir miktar para kasaya girdi.
 17'. Bir miktar para yatırımcıdan kasaya girdi.
 17". Bir miktar para borsada yatırımcıdan kasaya girdi.
18. Bir uydu Marsa ulaştı.
 18'. Bir uydu dünyadan Marsa ulaştı.
 18". Bir uydu saat 10'da dünyadan Marsa ulaştı.⁷
19. Bir kayak suda ilerledi.
 19'. Bir kayak suda mağraya doğru ilerledi.
 19". Bir kayak suda açıktan mağraya doğru ilerledi.

Girmek, ulaşmak, ilerlemek gibi geçişsiz eylemler dilbilgisel tümceler üretebilmek için zorunlu olarak yönelme durum eki taşıyan belirteçimsilerle beraber kullanılırlar. Bu eylemler anlambilimsel yapılarında içsel olarak yönelme durumu içerdikleri için devinimin nereye yöneldiğini ya da nereye yaklaştığını belirtirler. Bu eylemlerin arasında *ilerlemek* eylemi devinimin özellikle doğrusal bir çizgi üzerinde yapıldığının vurgulanmasını çoğunlukla zorunlu kılar. Yönelme durumu gösteren belirteçimsilerle beraber *doğru* gibi ilgeçlerin sıklıkla kullanımı bu eylemin doğrusal bir çizgi üzerinde gerçekleştiğini gösterir.

Devinimin yapılış biçimine göre ayrıştırılan geçişsiz eylemler [+canlı, +insan] özellikleri olan AÖlerinin devinimlerini anlatan eylemler oldukları için bunların arasından az sayıdaki eylemin [- canlı, - insan] olan AÖlerinin devinimlerini kendilerine konu ettiklerini görebiliriz. *Fırlamak, sıçramak* gibi devinimin yapılış biçimini anlatan eylemler belirsiz tanımlık taşıyan ve [- canlı, - insan] özellikleri olan AÖleri ile kullanılabilirliklerini aşağıdaki örnekler üzerinden gözlemleyebiliriz:

20. Bir araba önüme fırladı.
 20'. Bir araba yolda önüme fırladı.
21. Bir miktar para sokağa fırladı.
 21'. Bir miktar para cebimden sokağa fırladı.
 21". Bir miktar para yolda cebimden sokağa fırladı.

7

Varmak eylemi *ulaşmak* eylemiyle genellikle aynı anlambilimsel özellikleri paylaşır.

22. Bir miktar yağ üstüme /halya sıçradı.
 22'. Bir miktar yağ tavadan üstüme/ halya sıçradı.
 22". Bir miktar yağ mutfakta tavadan üstüme sıçradı.

Sıçramak eylemi zorunlu olarak tümcede belirtecimsilerin varlığını gerektirmezken, *fırlamak* eylemi farklı bir görünüm sergiler. Bu eylem özellikle belirsiz tanımlık taşıyan AÖleriyle beraber kullanıldığında yönelme ya da çıkma durumu anlatan belirtecimsilerin tümcedeki varlığını zorunlu kılar. Aşağıdaki tümceler yönelme ya da çıkma durumu anlatan belirtecimsilerle oluşturulduğunda, *fırlamak* eyleminin belirsiz tanımlık taşıyan [\pm canlı, \pm insan] olan AÖleriyle beraber dilbilgiselliği ve tümcelerın kabuledilebilirliğini bozmadan kullanılabileceğini gösteriyor.

23. *Bir çocuk fırladı.
 23'. Bir çocuk yola / yerinden fırladı.
 24. *Bir köpek fırladı.
 24'. Bir köpek üstüme / kulübesinden fırladı.
 25. *Bir araba fırladı.
 25'. Bir araba yola / yerinden fırladı.

Sonuç olarak seçmeli ya da zorunlu olarak yönelme, çıkma ve kalma durumu anlatan belirtecimsilerle beraber devinimin yapılış biçimini gösteren geçişsiz eylemler, [- belirli, -canlı, -insan] özellikleri olan AÖlerinin tümce başında tümce konusu olarak yer almalarını olanaklı kılmaktadırlar.

Örnekleminizi oluşturan tümcelerde düzenlilik gösteren önemli bir nokta [- belirli,-canlı] olan ve araç rolü üstlenen öznelerin (*otobüs, kayak, uçak, uydu* gibi) yani tümce konularının örtük olarak canlı ve insan olan bir kılıcıyı içerdikleri (Sezer 1978) için sıklıkla tümcelerde yer almalarıdır. Diğer yandan gerçek anlamda [-cansız, -insan] olan özneler (*yağ, para, mektup, kitap* gibi) çoğunlukla nicelik belirten belirsiz tanımlıklarla ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, bu tür adöbeklerinin yer aldığı tümcelerde eylemin yöneldiği ve yönelmeye kaynak oluşturan noktaların [+canlı, +insan] (*bana, önüme,yatırımcıdan*)⁸ olması ya da [+özgül] (*Ankaraya*) olması tümcenin dilbilgiselliğini ve kabuledilebilirliğini artırır.

Son olarak, tümcelerdeki belirtecimsilerin dizilimi üzerinde durmak istiyoruz. Belirtecimsiler eylemle girdikleri anlambilimsel bağ çerçevesinde tercih edilen bir dizilim oluştururlar. Bizim örnekleminizde belirtecimsiler çoğunlukla eyleme olan

⁸ [+canlı] ve [+insan] olan adöbeklerinin tümcede tercih edilme sırası canlı / cansız hiyerarşisinden de kolayca izlenebilir: 1. kişi > 2. kişi> 3. kişi insan> hayvan > diğer organizmalar> soyut varlıklar.

yakınlıklarına göre yönelme> çıkma>kalma durumu gösterir biçiminde dizilmişlerdir.⁹

5. Sonuç

Geçişsiz eylemlerle kurulan tümceler, geçişli eylemlerle kurulan tümcelere oranla daha az "bilgi" birimi içermektedirler. Yalnızca özne ve eylemden oluşan geçişsiz tümcelerde konu yorumu tümceye katılan diğer birimlerden (belirtecimsiler) etkilenmektedir. Genel olarak her eklenen biriminin kullanımsal açıdan tümcenin bilgi içeriğini artırdığını ve bunun da tümcenin kabuledilebilirliğine katkısı olduğu söylenebilir.

Bu yazıda da tartışıldığı gibi belirsiz tanımlık taşıyan ve cansız olan adöbekleri eylemin hemen önünde yer almadıkları tümcelerde de konu koşulunu yerine getirebilmektedirler. Diğer bir deyişle, eylemin anlam yapısında yer alan ancak dilbilgisel açıdan tümcede varlıkları her zaman zorunlu olamayan öğeler tümceye belirtecimsiler olarak katıldıklarında [-belirli] [-canlı, -insan] özellikleri taşıyan özneyi eylemden uzaklaştırmalarına rağmen tümcenin kabuledilebilirliği ve böylesi öznelere konu koşulunu yerine getirmelerini engellememektedirler. Öte yandan, tümce konusu olan adöbeğinin taşınması gereken [+canlı]lık özelliğinin (gerek açık gerekse örtük bir biçimde) en baskın özellik olduğu tartışılan örneklerden de izlenmektedir.

Kaynakça

- Croft, W. (1991). *Syntactic categories and grammatical relations*. Chicago: Chicago University Press.
- Erguvanlı, E. (1984). *The function of word order in Turkish*. California: University of California.
- Erkü, F. (1984). *Discourse pragmatics and word order in Turkish*. Yayınlanmamış doktora tezi, University of Minnesota.
- Haegeman, L. (1991). *Introduction to government and binding theory*. Oxford: Basil Blackwell.
- Hoffman, B. (1995). *The computational analysis of the syntax and interpretation of "free" word order in Turkish*. Pennsylvania University, IRCS Report 95-17.
- Knecht, L. (1986). *Subject and object in Turkish*. Yayınlanmamış doktora tezi, MIT.
- Kornfilt, J. (1991). "Some current issues in Turkish syntax". H. Boeschoten ve L. Verhoven (Haz.) *Turkish linguistics today*. Leiden: Brill, 60-93.
- Kuribayashi, Y. (1995). "Türkçe ve Japonca' da geçişsiz eylemlerin sınıflandırılması

⁹ Siewierska (1988: 55) belirtecimsilerin tümce içindeki dizilimlerinin eylemle oluşturdukları anlambilimsel bağın derecesini yansıttığını söyler.

- üzerine". IX. Dilbilim Kurultayında sunulan bildiri.
- Levin, B. (1993). *English verb classes and alternations*. Chicago: Chicago University Press.
- Özkaragöz, İ. (1986). *The relational structure of Turkish syntax*. Yayınlanmamış doktora tezi, University of California.
- Perlmutter, D. (1978). "Impersonal passives and the unaccusative hypothesis". *Berkley Linguistic Society* 4, 157-173.
- Sezer, E. (1978). "Eylemlerin çoğul öznelerle uyumu". *Genel Dilbilim Dergisi* 1, 25-33.
- Siewierska, A. (1988). *Word order rules*. London: Croom Helm.
- Talmy, L. (1985). "Lexicalization patterns: semantic structure in lexical forms". T. Shopen (Haz.) *Language typology and syntactic description* vol. 3. Cambridge: Cambridge University Press, 57-140.